

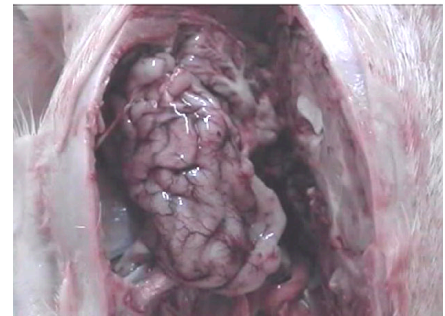

BỆNH VIÊM MÀNG NÃO Ở HEO

Tác nhân gây bệnh	Nguyên nhân chính gây viêm màng não ở heo con, heo cai sữa và heo trưởng thành là vi khuẩn <i>Streptococcus suis</i> tuýp II. Tuy nhiên, cũng có những loại vi khuẩn khác có thể gây viêm màng não, chẳng hạn như <i>Glaesserella parasuis</i> (<i>G. parasuis</i>) và một loại vi khuẩn thuộc nhóm <i>E. coli</i> có thể gây nhiễm trùng huyết hoặc sung ruột.	
Nhóm tuổi	Bất kỳ độ tuổi nào, nhưng thường xảy ra nhất ở heo từ 3-60 kg. <i>G. parasuis</i> ở lợn thịt và lợn trưởng thành có thể gây ra bệnh viêm màng não cấp tính gây tử vong.	
Triệu chứng lâm sàng		
Ở thể cấp	Heo có biểu hiện rối loạn các chuyển động, chẳng hạn như chuyển động mắt.	
	Nhiệt độ trực tràng tăng lên 40-41°C.	
	Khi tình trạng bệnh tiến triển, heo sẽ ngã và co giật cả bốn chân trên sàn nhà.	
	Heo có thể bị thương trong những chuyển động quẫy đạp này.	
	Có thể dẫn đến tử vong nhanh chóng, đặc biệt là khi heo bị căng thẳng. Trong chuồng đẻ, tình trạng này có thể bị chẩn đoán nhầm là heo con bị đè chết. Nếu điều trị muộn có thể gây tổn thương thần kinh.	
Ở heo thường	Không có dấu hiệu lâm sàng, vi khuẩn khu trú ở amidan và đường hô hấp trên của heo khỏe mạnh bình thường.	
		Hình ảnh: Hai con heo choai đang bị viêm màng não.
Khả năng lây nhiễm		
	Hầu hết heo đều bị nhiễm.	
Quá trình lây truyền		
	Từ heo mẹ lúc sinh ra bằng cách tiếp xúc chạm mũi với heo con.	
	Lây qua những con heo khác bằng cách tiếp xúc chạm mũi.	
Tổn thương sau tử vong		

Happy pigs, happy farmers

Không có dấu hiệu rõ ràng. Có thể nghi ngờ khi thấy tắc nghẽn màng não và các dấu hiệu liên quan, nhưng bác sĩ thú y thường làm rất ít các kiểm tra não nên khó có thể phân biệt được phạm vi bình thường của các thay đổi màng não.
Hình bên cạnh là ảnh chụp bộ não trong hộp sọ mở.

Chẩn đoán

Nuôi cấy *Streptococcus suis* II từ dịch não tủy (CSF)

Dùng kim 18 gauge, dài 3.8 cm. Đặt heo nằm ngửa. Nghiêng đầu qua mép bàn mổ. Tìm khớp chẩm đội (vùng giao nhau giữa hộp sọ và khớp cổ). Lau da bằng cồn phẫu thuật. Cắm kim vào và nhẹ nhàng di chuyển dọc theo phía sau đầu, bên cạnh khớp cổ. Gắn ống tiêm vô trùng 2 ml. Từ vị trí này có thể dễ dàng rút 1 ml dịch não tủy trong suốt ra.

Lý do sử dụng dịch não tủy là vì *S. suis* thường được khu trú trên da và ở vùng hô hấp trên của heo nhưng không gây viêm màng não. Trong thao tác mổ tử thi, dao mổ dễ bị nhiễm khuẩn, dẫn đến sai sót trong chẩn đoán tình trạng của heo.

Quan sát kỹ các lớp bao phủ não và tủy sống, bao gồm cả xét nghiệm nhuộm Gram.

Chữa trị và kiểm soát bệnh

Chữa cho từng cá thể

Heo bị nhiễm có thể tử vong nhanh.

Việc chữa trị phải nhanh và biện pháp phải dứt khoát, liều mạnh.

Tiêm Ceftiofur 3mg/kg. Hoặc penicillin. 80% chủng kháng tetracycline.

Điều trị bằng ceftiofur hoặc penicillin mỗi 12 giờ cho đến khi các dấu hiệu lâm sàng giảm bớt.

Cần cân nhắc dùng thuốc giảm đau: Meloxicam 0,4 mg/kg vì bệnh này gây đau đớn rất nhiều.

Một số heo có thể bị dị ứng với procaine và bị sốc phản vệ.

Nếu đã cai sữa thì cách ly lợn. Nếu chưa cai sữa thì đưa vào khu vực tập ăn.

Giữ trong chuồng tối.

Nếu heo bị co giật quá dữ dội, hãy dùng thuốc an thần nếu cần thiết.

Dùng xi-lanh bơm nước qua đường miệng cho heo uống nước. Lưu ý rằng heo cần uống 1 lít nước/10 kg/ngày nên vài ống tiêm là không đủ (phải bơm nhiều lần).

Kiểm soát bệnh	S.suis thường khu trú ở amidan và đường hô hấp trên của heo, hầu như con heo nào cũng có. Bệnh tiến triển nặng và gây ra những triệu chứng lâm sàng là do heo bị căng thẳng quá mức hoặc mắc các bệnh khác.
	Chú ý gió lùa, đặc biệt là ở chuồng đẻ và khu vực úm heo con.
	Chú ý nếu môi trường bị ẩm ướt và lạnh, thường gặp nếu heo con cai sữa được đưa vào chuồng mới vừa được dọn sạch. Trong điều kiện nuôi ngoài trời, việc sử dụng rom ẩm mốc thường gây ra bùng phát bệnh viêm màng não.
	Không để nhiệt độ thay đổi quá lớn ở khu vực ngủ của heo.
	Khi heo bị nhập bầy và di chuyển đến nơi khác thường sẽ phải đối mặt với thay đổi phân tầng xã hội, gây ra căng thẳng.
	Chú ý nồng độ khí độc trong không khí quá cao. Chẳng hạn ngộ độc khí carbon monoxide từ lò sưởi gas.
	Có thể cân nhắc dùng amoxicillin bơm vào nước uống của heo trong giai đoạn cai sữa, và tetracycline ở mức 800ppm sau khi cai sữa đến khi heo đạt 18 kg.
Các bệnh có triệu chứng tương tự thường gặp	
	Heo có bị nhiễm các mầm bệnh khác như Glaesserella parasuis, E. coli gây nhiễm trùng huyết và phù ruột. Hoặc bị ngộ độc các sản phẩm từ bia. Thiếu nước. Hội chứng căng thẳng ở heo. Chân thương đầu. Bệnh Aujeszky.
Khả năng lây sang người	
	Liên cầu khuẩn S.suis hiếm khi gây ra viêm màng não dẫn đến tử vong ở người. Tuy nhiên, nó có thể xảy ra nếu ai đó vô tình cắt phải da khi làm việc với heo. Ví dụ, nếu một người tiêm vắc-xin cho heo rồi cắt vào ngón tay, họ có thể bị nhiễm vi khuẩn này. Đặc biệt là những người đã cắt bỏ lá lách.

Tiến sĩ John Carr là một chuyên gia tư vấn nổi tiếng ở Châu Á, Bắc Mỹ, Châu Âu và Châu Phi. Chuyên môn của ông là chăm sóc sức khỏe heo và thực hành chăn nuôi, quản lý đàn heo hiệu quả. Là một diễn giả thường xuyên và được yêu thích tại các hội nghị, ông đã xuất bản nhiều ấn phẩm, trong đó có sách giáo khoa thú y về sức khỏe heo 'Pig Health'.